

Palaules kara breekmas.

A

Zihna un dsihwibu un nahwi un Wahzu speegi.

Kreewu lauku artilerija darbã.

Šķee famehra masee lošmeteji nodara wišat leelu poštu eenaibneesu rindãs. Tahds lošme.ejs raida ap 600 šchahweenu minutē, weegli iikšojams un pahrwedams.

Rigã, 1914.

M. Freiberga grahmatu tirgotawas apgahdibã, Awotu eelã 25.

25071
yer.

Patentes kara breemas.

Wand in in Gipsen in Zippen

Wand in Gipsen in
Zippen

1814. Bild.

III. Freiberg'sche graphische Anstalt, Dresden, 1814.

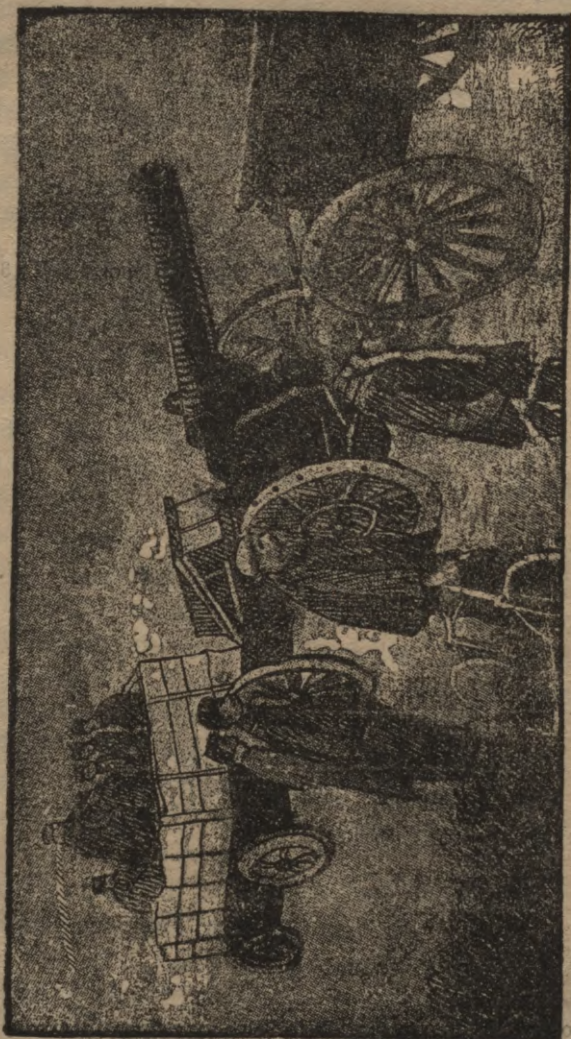
Pasaules Kara breefmas.

Zihna us dsihwibu un nahwi

un

Wahzu speegi.

L $\frac{9}{743}$

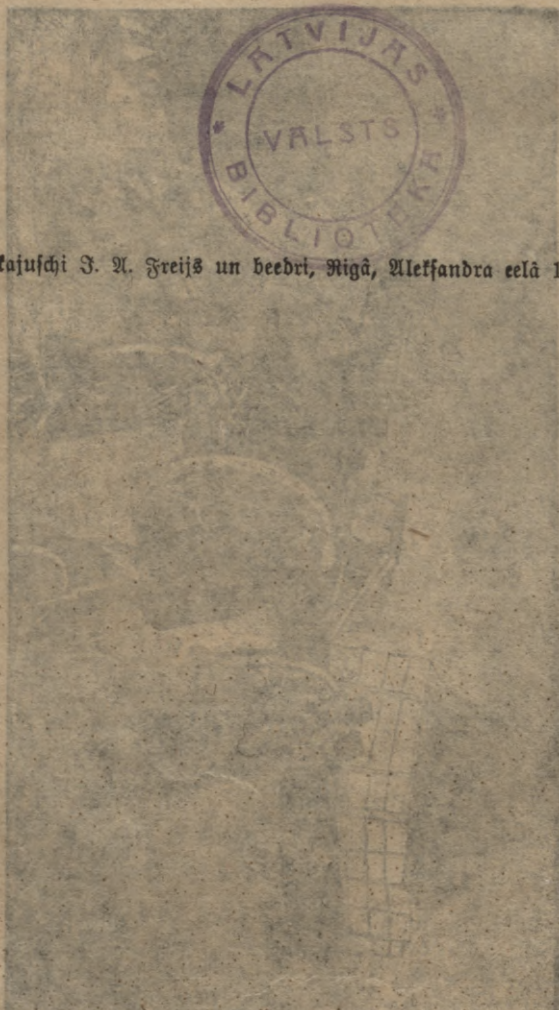
Smagais lelgabais eenaidneeka gaisa flotes apstaudlidhtanai.

Rigā, 1914.

M. Freiberga grahmatu tirgotawas apgahdibā, Awtu eelā Nr. 25.

Latvianes Kara Prešmas. Part 59 ✓

Latvianes Kara Prešmas
№ _____ In. 10. 7. 19. (28)

Druckaufschi S. A. Freijs un beedri, Riga, Aleksandra eela 13.

Дозволено цензурою, Рига, 4-го октября, 1914 г.

Latvianes Kara Prešmas
№ _____ In. 10. 7. 19. (28)

Zihnâ us dsihwibu un nahwi.

1.

Padebeschi flejoja pa debesi no pascha rihta — sadruhsmejas, tad isklichda un atkal us lihdsenajeem weenmuligajeem laukeem raudsijās rudens debesis. Pehz pusdeenas scho padebeschu fara-dās wairaf un pee wakara gaisā usklichda mitra wehšma wehsti-daina leetu.

Kad patrula, fastahwošcha no trim draguneem usjahja ne-leelā uskalinā kahdas biršites preekščā, jau metās krehšla. Wak-mistrs Pekkewans, plezigs, špehzigs zilweks, apstatijs wisap-fahrt un peectureja firgu.

— Nu nebuhs tā, tā wjadseja, — winsch pawadu šanem-dams tā šchaubidamees runaja. — Šnahl, ša mehs buhtu par dauds attahlinajuschees.

Ubi pahrejee šaldati peejahja tuwat un ari apstahjās. Weens no teem, rindineeks Grusdems, isleħza no šegleem, un šahla šawillt zeeschaf pa deenu atšlahbuscho seglu šifšnu. Otrs, šawatneeks Machotins, atlaida pawadu un lihda kabatā pehz pa-piroseem. Parasti, šmeklet wakmistra klastbuhtnē ne-drihtst, bet Machotins bija šawatneeks — kungs, un warbuht nahkščais ofizeers; pee tam wiša uštraukumā pawaditā deena, ša nejauschī neusduras us kahdas eenaidneeku nodatas un šopeju breešmu apšiniba, atbihdija dišziplinas noteikumus kaut kur tah-laf, laudis tuwinaja un kad Machotins peedahwaja atwehrto šudraba portzigaru Pekkewanam, tas usmanigi šaweem rupja-jeem pirkšteem panehma papirošu un ašpišpoja.

— Redst, mehs ešam mafuleet attahlinajuschees, — winsch attahrtoja. — Jadomā, ša buhšim wairaf pa kreiši nošehrušči. Šchee mahšoni tahdi . . . bes teem waretu kaut pehz šaules apreh-šinatees!

Machotins peekrita un ari apluhšoja apfahrtni.

Breekščā rehgojās mešchelis un tajā eelozijās želinsch, pa kreiši un pa labi lauki. Nomihditi, nolausiti rudši nebija eewahšti, bet weetam šnihtuščas maišes widū rehgojās trektera weldigas bedres, nokritušcho leelgabalū lahšinu pehdas.

Bahr scho laufu ar wærenu iſnſhzi bu pahrgahjis farſch. Wina gan atradàs ahrpus paſchas kaujas aploka, bet par to kuſtejàs kawalerijas kolonas, wadaja artileriju, gahja wiſu nomihdami kahjneeki. Sche krita leelgabalu lahdini, tauſtidami eenaidneeku un ſprahga te.

Machotins uſmanigi apſlatija wiſu laufu un noſweeda papiroſu. Behz apwidus winam rahdijàs, fa tas bija weens no teem laukeem, kurſch eepreeſchejã trijdeenu kaujã pahrgahja no rokas rokã.

— Iſrahdàs, fa eſam kreetni nowirſijuschees uſ muhſu kreifa ſpahrna puſi, — wiſch teiza, — wajag atpakal. Patruku neredſ, ſahdschu ari ne.

— Sahdscha — luhl, tur, — wakmiſtrs norahdija pa kreifi uſ neſtaidri pelekã krehſlã redſamo puhli, — tikai.

Wiſch gribeja teikt wehl to, bet no meſcha uſ zelinu parahdijàs firgs un gaiſã atſitàs ihſ ſchahweena ſiteens.

— Grudew, ſeglos! — Beklewans uſkleedsa ſchigli ſakerdams pawadu, — atpakal!

Ar weenu kuſtibu wiſch ſazehla firgu uſ pakalkahjam un apgreeſa to. Machotins darija to paſchu, bet Grudews eekehza ſeglos un peepeſchi noleezàs firgam pee fakla un pawadu neiſlaiſdams lihda ſemẽ.

Atkal ihſi eefitàs ſchahweens, tad uſreiſ uſſprehgaja weſela ſalwe un aiſ muguras atſkaneja ſarauſtits galopa takti.

— Kungs, man pakal! — wakmiſtrs uſkleedsa un nojahja no uſſalnina. — Schiglak, ſakers!

Machotins palaida firgu un redſeja tepat ſew eepakal ſtipri no pawadas atwilltu galwu auſojam Grudewa firgu, bet uſ fa frampjaini eekehrees ſeglõs, karajàs jau puſnokahpuſchais ſaldats. Peepeſchi Machotina firgs it fã paſlupa, eerſtais kahpſchu atbaſts paſuda un breeſmigs gruhdeens nometa ſawalneeku laut kur ſemẽ un tad ſahnis. Krihtot wiſch redſeja, fa wakmiſtrs Beklewans atſlatijàs un uſreiſ, atnehidamees ar wiſu ſtahwu atpakal, aprahwa firgu.

Machotins ſtipri atſitàs pret ſemi, bet tuhlin uſlehza atkal kahjàs. Wiſch gribeja uſſaukt Beklewam, lai laiſchas tit prom, jo wiau wairs neglahbs, bet nepaguwa, tapehz fa pawifam tumu

usbruka melns sirga stahws un pahr winu usschahwäs sposchs afmens. Tani pat minutê, winsch fajuta rotâ sobenu, nesin fur un lâ iswiltu no makstim, zirta ar winu schkehrsam mirdsoscham asmenim un redseja ka usbruzeja-saldata schkehps atsitäs uf augfschu. Machotins no preeka eefmehjäs. Bet te peepeschi otrs sparigs zirteens no muguras pufes trahpija winu, issita sobenu un istteepis rotas uf preefschu, winsch nokrita. Tomehr winsch wehl redseja, ka pahr to trati greesdamees winu eelentuscho lauschu widü Pekkewans pahrgreestu seju zehrt pa labi un kreifi melnäs kastas. Pekkewanam azis un sobi spihdeja lâ swehram.

Machotins gribeja pagreestees, iswilt rewolweri, bet degoschas sahpes faschnaudsa labo plezu un kastu un winsch nokrita atkal. Winu apnehma mihtsts wilnis, nogruhda lejâ un lehni greesdamees aifnesa nesin furp . . . Wißs aplusa, nodfisa, lâ wehtrâ pamesta sweze un usnahza tumfa.

Waktmistrs metäs atpatat tani brihdi, kad redseja Machotinu trihtot no sirga. Winsch saprata, ka palihdset tam newar, täpat lâ Grusdewam, kuru sirgs aifnesa, Deews sin, furp, bet neatgreesstees un neussahkt zihau ar pahris desmit wihru stipro eenaidneeka patruku ari newareja. Nedomadams ne par behgschanu, ne pascha droscho bojâ eefchanu, winsch apsweeda sirgu un swehrisku seju sahka ar sawu smago sobenu zirft pa labi un kreifi. Birno usskrehjuscho eenaidneeku, winsch titko neapsweeda ar sawu sirgu. Kahdu sekundi winsch tä lâ aprehkinaja un, saprat, ka zirft pa melno kastu mulkigi, atwahsees eezirta eenaidneekam no sahneem. Mißsigais pruhfschu kawalerists palehzäs augschâ un Pekkewans redseja, ka tam no dabutäs bruhzes, schkehrsam pahr gihmi isschlahza aßinu struhkla. Pehz tam winsch wairs lahga neatzerejäs fo un lâ zirta. Atzerejäs, ka wilzis nahfoscham pruhfis täpat pa gihmi un wehl kahdam, kurfch bija noleezees sirgam uf kassa, eezirta schkehrsu pahr muguru. Tad winu kahds smagi trahpija pa galwu un kehra ari plezu. Tad waktmistram pee paschas fejas nekahrtigi pasibeja melno sirgu kaltee patawi un wißs pekfschni pasuda.

Altmodàs, Bekkewans no aufstuma un neehrtibas fajuhtras; wjadseja buht pasaudejuscham daudj ašiau, tapehž ka smadsenes ašsehma šawada migla. Wezo eerasto domu wahjee atspihdumi isrifinajàs šhini miglâ un ar eerasto nemeeribu winšch nodo-
maja:

„Rihtu newajag ašmirst ekškadrona preekšhneekam melbet — treschajâ wšwodâ pahris firgu atkal wajaga . . . Pehžat fura-
šchas dehl — diwi deenas nokawetas.“

Wakmistrs gribeja peezeļtees, bet šahpes stingru un zeetu roku šagrahba galwu un winšch atwehra azis. Pahr winu guleja tumšcha debefs un tur peldeja ahtri un kluši melni padebe-
šchi. Brihscheem tee pahrrahwàs un tad šchaurš, isdilis mehne-
fis paluhkojàs pa starpu un iškatišjàs kâ pasuduse šwehklampina
debefs tuffchumâ.

„Ša, uffšrehja patruka,“ Bekkewans weenaldfigi nodomaja, puhledamees atšpeest no smadsenem usmahkošchos miglu, „Ma-
shotina kungu nokawa, bet es eewainots . . . leekas galwâ!“

Sakneebis šobus, lai newaidetu, winšch pazehlâš uš elkona un aplaida azis. Kad ispeldeja mehneše, nahža redšams labibas laufs, nomihšteem, šalaufšiteem šteebreem, mešchelis netahlu un ap winu melnas iškupas. Weena no iškupam kustejâš un eekš-
tijees Bekkewans iškkihra, ka šmagi, gruhti luhkoja peezeļtees firgs, pahrzirštâm pakalkahjam. Noleezis galwu pee šemes, winšch uššpehrâš preekšchejâm kahjam un luhkoja ušzeļtees, bet tuhdat eekrahkdamees nokrita.

„Wjadšetu winu labat nošchaut,“ wakmistrs gauši domaja, „ko par weli mozas.“

Winam tumaku guleja, plašchi ispletis rokas, wahžu šaldats. Pahr gihmi winam melnojâš šarezejuše ašiau štrihpa, bija redša-
mas šifai eeplestas nekustošchas azis

„Mans krusidehls,“ Bekkewans noprata un šahka štatitees uš otru puši, — tagad, kad žihnas karštums bij pahrgahjis, nah-
žâš nepatihkami noluhkotees pašcha nokautâ žilwekâ.

Otrâ pušê guleja šawwalneeks Machotins un tam blakus weens uš otra diwi wahzeeshi. Drušku tahlat guleja treschais ar pahrzirštu muguru, tad wehl weens.

„Nelas, sadewam!“ waktmistrs ar weeglu sobgalibu nodomaja, — „wismaš pašči neisputejām weltigi.“

Ap eewainoto, ar pahrzirstām šahjam širgu, kustejās laudis. Dšeltēnā luktura atšpīhdums te šchuhpojās pee semes, te pazehlās augstā. Brihscheem apgaismojās sobena makstis, brihscheem lafētā lafka. Waktmistrs noprata, ka tee wahzeeschi, apšlata šawejos, waj nowahz eewainotos un, aišwehriš azis, nolitās pee semes.

„Kas winus šin? runā, ka tuhlin nobeidsot,“ winšch domaja, eelaisdamees miglainā aišmirstibā.

Raw šinams, waj winšch to patešibā redseja, waj winam išklitās. Štarp pusaišwehrteem plakštineem aši uššpīhdeja dšeltēnā luktura gaišma, šahdu šekundi pakawejās un sema, aišmiakufe balšs teiza: „Fertig.“ Tad palika atkal wišs klušu un newareja, šinat zil ilgi: warbuht minuti, warbuht daščas štundas.

Waktmistru ušmodinaja auktuma šajuhta un tad winšch atwehra azis, mehnešcha gaišmā wišs lauks mirdseja rašā. Tahlumā dširdeja apšpeestus kleeđseenus, širgu pakawu klaudseenus un šweegšchanu.

Tagad migla eewainotā galwā išklihdā, domat nahzās weeglaš, bet no ašinu šauđejuma kratija drudšis. Wahjums eetina kermenī šlinkā nogurumā. Aprastās, pašihštāmās šahpes šchawdša galwu un lai tās pahrwaretu, bij zeešchaki jašakošch sobus.

Tahlais trokšnis Bekewana eeinterešēja. Leelām pušlem winšch apgreesās uš šahneem un šahla raudšitees uš šahdšchas puši, kuru šchodeen bija rahdijis šawalneekam. Tur wahji leesmoja ugunškurs, maldijās melni zilweki un širgu štahwi un dširdeja doβju, uštrauktu runašchanu. Beš šchaubam šahdšcha bij eenemta no wahzeescheem. Bekewans noluhtojās uš tureeni ilgi, tad uš mehneši un pamekleja Leelo Lahzi. Šarauzis ušazis, winšch pahrlika: pagahjušcho nakti, tad pahrmija waktis, mehnešis bija taišni pret winu šlangu, tika druskā pa labi, bet tagad tas štahweja jau štipri pa labi, pehz Leelā Lahšcha šwaigšnem bija redšams, ka laiks apmehram tas pats, ka wakar, tad kēhdē notika maina. Mehnešcha štahwoški, šakarā ar pruhšchu kawalerijas

eenemto sahdschu, bija laut kas loti swarigi, par to wjadseja pahrdomat.

„Apeeschana . . . Tas nosihmē, skatees muhsejeem no muguras — labajam spahrnam . . . Rā tad tās tā? Wajaga padot siņu, wajaga pateikt! Rā tad tā? Ja wini apeet, to tad? Wajag pasiaot!“

Pektewans noleega galwu uš pleza un sahka klaufitees. Rā wezs, dauds peeredsejis kawalerists winsch gribeja zaur dsirdi aprehkinat, zif eenaidneeku ir patrusā, diwi, trihs wswodi, pusef-kadrons, bet warbuht — diwi eskadroni? Winsch klaufijās ilgi un liktenis winam palihdseja. Sahdschā iszehlās kustiba, sahds laut ko uskleedsa, tad atskaneja pakawu klaudseeni. Laikam pirms ausu došchanas, weda firgus dsirdit un Pektewans usmanijās.

Rā zaur saplihsuschu aistaru winsch peepeschi eeraudsija masu meestiau Mastreewijā, wafaras rihū un platu, mirdsofchu upes lihmeni, bet pa schauro kraujas zelinu — garu strihpū tumšchbruhnu firgu, kurus saldati weda pelminat. Neskaitamo pakawu rihbeschana atskan kā sikhā bungoschana un Pektewans stahwedams uš krasta, kleeds pusef-kadrona rindineekam Gesh-tschulam.

— Tu gows, ko islaidi? Turi lahtigat!

Atminas usleesmoja un nodsiša. No augšchas sehrigi luhfojās mehnefs firpis uš nekustofschajām, melnajām punktim rudsu laukā un pakawu klaudseeni skaneja gaisā nepahrtraukti.

„Ne masat par diweem, waj pat trihs eskadronēem,“ Pektewans aprehkinaja, — „nekahdi nebuhs masat! Kau, atkal eet. Tas jau pahri par trim . . . pastatees, gandrihs wesels pulks. Wisadā sinā wajag pasiaot! Rā tad tā? Ja wini no sahneem un tad wehlat iswehrstā frontē no muguras kā lawine.“

Nedomadams par to, waj peetifs spehka aishwilttees, Pektewans iswilka no padufes dweeliti un, drudschaini weebdamees, apsehja ar to galwu.

„Kamehr afinis sashuwuschas,“ winsch domaja, „bet kad sahksi kustetees, tās atkal sahks tezet!“

Tad winsch sarauza usazis un wilkās prom.

Tā eesahkās breefmigā, meschonigā sapnim lihdsigā zilwela zihna ar nahwi.

Kafaki aifireez pruhtidu eebruzejus no muhtu robelctiam.

4.

Bes eewainojuma galwâ, sahpeja nepanesami ari plezs; isslihdėjuschais sobena zirteens bij ari to apswilinajis un rahpus wilktees bija neisturami sahpiġi. Waktmistrs fatoda sobus til stipri, ta tee kraufschkeja, fatoschtaja lihds afinim luhpas, bet rahpâs. Beidsot winsch atstahja rudju laufu few ais muguras, pahrwilkâs pahr kahdu artilerijas granatas israktu grahwi un tikai tad pamehginaja peezelees kahjâs. Isteepees, winsch tikto nenokrita: aufis eestanejâs smaga, dobjâ swanona, preeksch azim sibena dsirksteles warawihknes krahsâs, bet winsch tomehr, atbalstidamees us plintes, gahja. Kad spehti winu gluschi pameta, winsch nometâs tshettrahpus un lihda us rokam un zelgaleem, aplausdams nagus un drudschaini, smagi elpodams.

Afinis, kâ jau bija gaidijis, sahla no jauna pluhst, tâs pluhda fihlâm struhkitem no dweela apafschas, suhzâs usazis un lipinaja azis zeeti.

Daschubrihdi waktmistrs besspehġibâ paklupa un noguleja pee semes nesamanâ wairakas minutes. Tad pehkschi usaufa eekaisuschâs smadsenês pagahnes atminas un winsch redseja sewi tahlâ jaunibâ starp plascheem laukeem. Weenadeem wilzeeneem afa iskaps greech augsto, suligo sahli; saule dedsina noguruscho muguru un plezs sahpi neisturami un laiks jau mest darbam meeru; kermenis pagura un sweedri lipinaja azis zeeti. Un jaunais sehns gataws raudat no sahphem, bet ko plaut wehl pulla, sahles arween wairaf un wairaf un sahajai pasalei neras naw gala.

Un peepeschi kâ leesmojoschs sibens eeschaujâs doma: „Get!“

Ar mokam, aisguhamees no sahphem, winsch peezelees, papeekschu us rokam, tad us zeleem, tad eewainotais dragunu waktmistrs isteeapas zil spehdams taisns un eet grihtodamees kâ peedsehri us preekschu. Mehnes issmejoschi mirkschinâ winam azim, laustâ ehna kluši kustas winam pee kahjam us no rafas nobaluschâs sahles, bet afinis leen azis, futina seju un lipigâ, sahla struhkitem welkas mutê. Un scheem slihpageem laukeem naw ne gala, ne mala, tee no fara ispostiti steepas besgaligi us wisâm pusem, mihdamees ar pakalneem un lejam.

Reis Pektewans usfuhlās no grānāfās israftam grahwim un eesleegdamees nogahjās lejā. Dauds spehta bija jaiščkeesch, lai šawām wahjām rokām iskultos atkal ahrā. Reis winšč usduhrās uš kaut ko melnu, garu un uskrita tam wirjū un noguleja tā šaweebees no ellischfigām šahpem labu brihdi. Behz tam uszehlees, winšč apraudsija, pahr ko ihsteni klupis. Palizis rokas šem galwas un pagreesis seju pret mehnesi, guleja beigts saldats; ihjās, gaischās uhfas tā šawadi sihmejās jaunajā sejā un šchinis pilnajās, apalajās luhpās bija kaut kas ļoti pašihstams.

„Grudews!“ Pektewans, saldatu pašinis, nodomāja, — „tas nosihmē, es welkos pareišā wirseenā . . . Wina sirgs buhs aiščkrehjis pee muhsejeem, tas ir gudrs kustonis. Teescham pareiši!“

Winšč peezehlās un gahja atkal. Bet nebij wairaf spehta. Bails apstahjās; litās winšč eet jau weselu muhščibu, neklausā ari kahjas, it tā tām buhtu peeseetas šimtspuđu bumbas. Bet eet wajaga, aš, ša wajaga! . . . Tikai aiseet, aišwilttees, tikai pateikt, tad lai waj gals, waj kas, tad wairaf neka newajaga!

Kad spehki pawišam isšihka, kad litās, ša šahpes šaraustis galwas kaušu un ugunigās dširksteles aišdedšinās eekaiščhās šmadšenes, peedsihwojuščhais, stingrais waktmistrs apsehhdās uš zinischā un newarigi, ruhkti raudaja.

Jau metās gaischs un mehnesis palika bahlaks un tahls; šild debešs welwe sihmejās klusu pahr šihšajeem krumhajeem, kuri eelenza weentuko zilweku, un weeglee, šahrtee mahšonišči flišdeja lehni tā fugi beš mehja.

— Kungs, Deews! — no šahpem un ašiau nopluhduma nomozitais zilweks nahwes tuwuma šajuhtā raudaja, — kaut šil nokluhtu, Kungs, Kungs! . . . Aišwilttees lihds tureenēs ša šunim un tad nobeigtees . . . Tikai pašazit, pašazit, Kungs, Deews; nekawē šwarigu leetu, nekauj walti nomirt, Kungs! . . . Aišwilttees, usfleegt, aiščfargat, Kungs!

Un nespehdams wairs šawalдитеes, štenedams no šwilnoščhām šahpem, raudošchais saldats wiltās tahlak. Winšč krita uš sejas aukštājā, šlapjājā, apšaluščhājā šahlē, zehlās augščhā un rahpās atkal un pehdejeem špehšteem peespeesdamees, raudšija aišturet aisejoscho dšihwibu: jaaišwelkās! Bet kad neklausigās ro-

kas jau lodsijs un kahjas wilkās pakal tā pahrstas, tad usschahwās un dsifa pehdejā zeribas dsirkstelite dwehselē, tad pahr to isplatās tā melns rinks nahwe, nokaufeto dsirdi trahpija skāsch, swilpojoschs tschuffts:

— Stahwi, kas nahf?

Is leelā kruma pabahjās saigani-peleka zepure un no aultuma nosilejuši saldā feja.

„Waktis . . . muhsejeel!“ Pektewans nodomaja un zeribas dsirkstelite dwehselē atkal usleesmoja.

„Steep . . . steep mani! . . . Pee eskadronas komandēera! Steep jel! Drihsaf, at Kungs! — winsch steneja kerdamees sahlē, — ahtraki, es taf mirstu! . . .

Saldats wiņu satwehra un eeswilpās. Pēestrehja wehl diwi saldai un waktmistrs juta, ta wiņu pazet un nes.

— Kaut drihsaf, at, drihsafi! — winsch ta murgos tschuffsteja, — komandēerim pateikt . . . at, ja tū nenokawetu . . . nahwe nahf . . . Kungs, wehl weenu minuti! . . .

Tad pahr wiņu peepeschi nolēzās eskadrona komandēera feja un pasihstamās azis wiņam usmanigi kautko waižaja. Pektewans satustejās, peezehlās un skaidri sazija:

— Iuhfu augst. . . Sahdscha, tschetras werstis tā. . . nemasaf, trihs eskadroni, warbuht pat wesels pulks. . . Pats redseju. . . Sawalneeks Machotins kritis, rindineeks Grudews mira no bruhzem. Pats redseju — luhl, tur sahdscha — ta ta mums gandrihs no muguras . . . Tikto atwilkos . . . paldees Lew Kungs! — un atritis augschpehdu eekrahzās.

Atstrehja feldschers, satustejās laudis, bet Pektewans to tikpat tā nedsirdeja. Nedsirdeja ari feldscheru sakam, kaut nebuhtu tik tahlu wilzees schurp, nesaudedams tikdausj ašinu, warbuht buhtu palizis wehl dsihws. Tas wiņu ari neintrefeja.

Tik ijdširdis pakawu dimdonu un komandu: „Sehstees!“ waktmistrs atwehra azis un klusi, laimigi pasmaidija. Pahrleeziha, ta nu ispildijis sawu peenahkumu un pasinojis swarigo faktu atehnojās wiņa ašinainajā fejā ar klusu meeru. Rā atweegsinats winsch atwehra azis, nodrebeja un istteepās. . . Wahjā dsihwihas dsirkstele trihjoschi usleesmoja wehl pehdejo reisi un ijdšifa.

Mahwe noleezàs pahr asinaino saldata seju un minsch tai at-
bildeja ar apmeerinatu smaidu.

W. W. Muichels.

Wahzu speegi.

„Man ir weens pats pawars, bet speegu
— simts.“
Fridrikis Leelais.

Francku-pruhku kara sakumà 1870. gadà kahdà kara-
spehta peestahmè notifa interesants inzidents. Pēc Bismarka,
kusch bija eekortelejees kahdà semneeka mahjâ, tapa sarikhtas
brokastis, kurâs bija eeluhgti daschi shtaba ofizeeri un lauku po-
lizijas preekshneeks Shtibers. Bismarks bija loti peemihlgs
šaimneeks, pats eelehja weeseem kasiju. Saruna peeduhrâs El-
šasai. Bismarks teiza:

„Ir nospreests galigi un beš groschanas, Franzijai neatdot
ne Elšasu ne Lotringu.“

Kahds ofizeers peemetinaja:

„Muhju armija jau neuswarama!“

Tad, starp shtaba ofizeereem deesgan, neewehrojama is lau-
ku polizijas preekshneeks Shtibers eekarja un ofizeeru asi pahr-
trauza:

„Safat — muhju armijas!“

Pehz tam winsch sawu isteizeenu pastaidroja schahdi:

„Aktimâ kaujas armija, kuru juhs komandejat, eet nims no-
pakatis. Bet mana armija jau wairakos mehneschos eenehmuh
šamu poziziju wišâ khusibâ. Wina beš schahweena, beš jebkahda
trofshna ispildija milsgu un bihstamu darbu, kura nosihmi es
luhgtu juhs eewehrot pehz nopelneem.“

Šchi starbâ istureschands klastefoschos ijbrihnoja, bet Bis-
marks, neislaidams kasijas tasi no labâs rokas, ar kreiso pašpee-

da runatajam firsnigi rolu. Schis slawenà generata rotas spee-
deens norahdija klahfesofcheem, ta runatajam bija taisniba wina
preekfchneeka azis, ta Shtibers teefcham ir otrs fara wadonis
otrai fche agraf pagahjufchaj armijai. Nebuhs leeki jaafrahda, ta
fchi armija bija — fpeegi.

Shtibers fabeedribas dshwes arenà parahdijàs pirmoreif
1848. gadà. Admotats pehz profesijas buhdams, winfch jutàs art
aizinatats fleepopolizijas darba laukà, uf ko winam bija fewisfhta
patika. Schini revoluzijas gadà winfch jau kalpoja polizijas dee-
nastà un reisè bija ari eewehrojams darbineeks tahdà waldibai
naidigà partijà. Wina karjera eefahkàs pafchà karstakà revolu-
zijas darbibas laika, tad pateizotees wina apkehribai un ifweizi-
bai, karalis prata uf oposizijas ifaizinajumu atbildet, pabraukada-
mees demonstratiwi pa Berlina eelam zaur leelàm kauschu ma-
fam. Atgreesees pili, Wilhelms ufprafija generalim, kurfch to
pawadija:

„Waj juhs peeraktijàt ta jaunà zilwefa wahrdu, kurfch tu-
reja karogu?“

„Ja, keifar.“

„Pee gadijuma es wina wahrdu jums prafifchu. Bes wina
es laitam gan buhtu aifgahjis bojà.“

No ta laika Shtibera wahrds tika eerakstits Pruhfijas, Au-
strijas, Franzijas un Wahzijas wehsturu lapàs un rakstàs wehl
lihds fchim laitam, jo wif fari starp fchàm walfstim norifinajàs ar
wina plafchu lihdsdalibu un pehz wina planeem Wahzija rihko ari
lihds fchim fawu fpionafchas darbu.

Tà eefahkàs wina fpeegofchanas karjera.

No 1850. gada winfch eeguwa teefibu peenemt agentus fle-
penai walfts eeffchejai ufraudfibaì un zil plafchi fchi leeta jau bi-
ja pafchà fahkumà nostahdita, redsams no tam, ta pafcham Bis-
markam neradàs aifdomas, ta wina pafcha itdeenifchtee finojunt
karalim, par labu atlihdsibu, teef deenu eepreekfch nodoti kopiju
nonemfchanai.

Drihs Shtibers stahdija preekfchà polizijas reorganizijas
projektu un reichstags atwehleja 80.000 talerus, waldibai derigu
finu eeguhfchanai.

1864. gadā Štiberns fastapās ar Bismarku. Wini dribs eedraudsejās. Pehz neilga laika Štiberns dewās apzēlot Austrijas robešchu apgabalu, pirmam kahrtam Tšekēiju. Bahrgehrbees par tirgotāju, wiņšch daudš brauza pahr robešchu un atgreesdamees pahrsteidsa Bismarku ar sawu atwesto siņu un materialu wehrtigumu.

Un tad izzehlās ar Austriju karšch, Štiberns tapa eezelts par lauku pozīcijas preekschneeku. Šhini darba laukā wiņšch isdarija nenomehrtejamus pakalpojūmus un wisstipratā kahrtā weizināja pruhšchu eerotšchu uswaru, kas noweda Austriju pee tam, ka ta pee Sadowas tapa galīgi sakauta. Pehz atgreeschanās mahjās Štiberns tika par pušlem un nopelneem bagatīgi apbalwots.

Bet wiņšch nespehja ar eeguhtajeem laureem apmeerinatees. Wina galwā radās jauns ellisēts un lihds ar to grandiošs plans. Wiņšch atklahja Bismarkam sawu nodomu organiset Franziā Austriā eeguhteem peedsihwojumeem un parauga. Tuhlin pehž Austriā eeguhteem peedsihwojumeem un parauga. Tulin pehž tam šlepenās polizijas budšcheti peeauga lihds 350.000 talereem un bes tam Štiberns dabuja wehl pilnigu rihzibas brihwibu.

Wiņšch eegahdajās nepezeeschamos apgehrbus, sminkus-parikus un dewās zelā. Braukdams no weenas weetas uš otru, pehž generalšchtaba eepreešch apsihmeta zeta, wiņšch nolita „zeta stabinius“ (agentus) un nodewa teem sihtas instrukzijas. Tur 14 departamentos bij nowheetoti ap 2000 špeegu. Wiši tee šadaliās tšhetrās inspektorijās, kuru pahrwalde atradās ahrpus Franziņas. Pehž pirmā Štibera apbraukuma jau bija eewahkti tildaudš derigu siņu un materialu, ka wajadseja uš Franziņu suhtit wehl 10.000 uftizamū špeegu.

Buhtu wehl daudš to stahstit par to, ko šchee islittee „wahzu zeta stabini“ tur darija, peetišs apsihmejot, ka ap to laiku, kad Wahziā bija jau galīgi isstrahdats kara plans ar Franziņu un nospreešts stahtees pee ta ispildišchanas, šlepenās polizijas budšchets, tā wehlaš israhdiņas, pahršneedsa jau 20 miljonu franku un pruhšchu attiwai kaujas armijai bija eegahjuši Franziā jau papreešch otrā Štibera armija, kura škaitija sawās rindās wairak par 35.000 zilweku. Šchi armija nesanehma pruhšchu miljonus waltiģi, jo kairā pilšehtinā pruhšchu kara špehtu šanehma špeegi, uš-

rahhidami zelus, eerihkojumus, dsihwookus, passlehptuwes u. t. t. Bet tad pruhshu kara spehks tumojas Parisei, tad ari tur winu sagaidot strahdaja wairat tuhstoschi speegu un spionaschas tanzelejai bija eenemta pat wesela weefniza, kuru apfargaja wahzu schandarmi. Kad pruhshu eegahja Parise, tad tur jau wifs bija farihkots zeenigai sanemshanai, milsu kara spehka, ofizeeru un pascha karala noweetoschanai.

Teo tikai masi peemehri no ta, lahds darbs us wifas schis kara skatuwes tapa pastrahdats. Wahzu uswarai jau wifs bija eepreesh sagatawots. Wini uswareja, bet uswareja, ka to pats Bismarks ari atfina, newis zaur weenas armijas, — bet diwu armiju puhlem.

Schtibers nomira, bet wina sistemas nosihme walfstij derigu sinu eeguhshana tika peenahzigi nowehteta wehl winam dsihwam buhdamam. Wahzija bija winam dauds pateizibas parahda un wina sistema teel peekopta ari wehl schodeen wifas tajas walfstis, kuras tikai interese scho, taisnibu sakot — speegu walfsti. Franzijai gan teel schini speegoschanas sinu peegreesta no Wahzijas wisleelaka usmaniba, bet pehz schi kara warbuht israhdisees, ka Kreewija nebuhs bijusi neinteresantaka.

Franzija schi speegoschanas leeta jau ispeldejusi us wispahrejo deenas jautajumu lihmena un tur radusees pat wesela literatura, kas kaisligi aizina tautu palihga zihna ar negehligo spionaschu. Par speegu daudsajeem „warondarbeam“ parahdisuschas jau finas, jo winu ir dauds, loti dauds. Wahzu speegoschanas genijs jau paguwis sawam isredsetajam upurim sagahdat dauds zeechianu.

Son kann sein achun? 214 6 1ap.

Streich Holsteins 214 6 1ap. 214 6 1ap. 214 6 1ap.

Sara pnteried 1 200000 (Stapeln in nachlas)

II Gropus lara lara 214 10 1ap.

I Sech Gropus lara lara 214 20 1ap.

7 Gropus erntschend 214 20 1ap.

6 Gropus erntschend 214 10 1ap.

5 Gropus erntschend 214 10 1ap.

4 Gropus erntschend 214 10 1ap.

3 Gropus erntschend 214 10 1ap.

2 Gropus erntschend 214 10 1ap.

1 Gropus erntschend 214 10 1ap.

7 Gropus erntschend 214 10 1ap.

6 Gropus erntschend 214 10 1ap.

5 Gropus erntschend 214 10 1ap.

4 Gropus erntschend 214 10 1ap.

3 Gropus erntschend 214 10 1ap.

2 Gropus erntschend 214 10 1ap.

1 Gropus erntschend 214 10 1ap.

7 Gropus erntschend 214 10 1ap.

6 Gropus erntschend 214 10 1ap.

5 Gropus erntschend 214 10 1ap.

4 Gropus erntschend 214 10 1ap.

3 Gropus erntschend 214 10 1ap.

2 Gropus erntschend 214 10 1ap.

1 Gropus erntschend 214 10 1ap.

Manā apgahdibā isnahtuščas:

Latveešču kara biblioteka

sem virsraža:

„Pašaules kara bresmas“

(katra grāmatina par sevi noslēgta).

- Nr. 1.** **Wahzijas ulbrukums Kreewijai.** Matšā 5 kap.
Nr. 2. **Wahzu eebrukums Kalifhā.** Matšā 5 kap.
Nr. 3. **Ul Ahwibu un nahwi un wahzu Ipeegi.** Matšā 5 kap.
(Katru nedēļu isnahts jaunš numurs).

Birmais šahweens.

„Pruhschu pulveris“.

Matšā 6 kap. Isputinofchi raksti par muhsu eenaidneeteem.

Otrs šahweens.

„Pruhschu pulveris“.

(Dubults lahdiņš).

Muhsu eenaidneeta peenagloščana pee kauna staba. Matšā 6 kap.

Kara šhurnals „Wihges foks“.

- I. **Wijas Eiropas karš.** Matšā 10 kap.
II. **Leelais pašaules kara lauks.** Matšā 10 kap.
III. **Pašaules kara iššhiroščā kauja.** Matšā 10 kap.
Jauni ilustreti rakstu kraščjumi no wiša pašaules kara lauka.

Eiropas karš.

Weshsturigs romans no tagadejā kara.

Išnaht burtņizās un katra burtņiza matšā 5 kap.

(Lihbs šchim isnahtuščas 8 burtņizās).

Kara glesnas. Bežs originalšim-jumeem no kara lauka ar wiš-
jaunafeem, eevehroj. notikumeem. Glas kraščās.

1. **Kasaka Krutščkowa warondarbs.** Matšā 10 kap.
2. **Waronis saldats Lews Osnas.** Matšā 10 kap.
3. **Nowgorodeešču warondarbs.** Matšā 10 kap.
4. **Kauja pee Gumbines.** Matšā 10 kap.
5. **Austreešču wajaschana Ewowaš aptahrtnē.** Matšā 10 kap.
6. **Jaroslawas eenemščana.** Matšā 10 kap.
7. **Ewowaš eenemščana.** Matšā 20 kap.

I. **Leela Eiropas kara farte.** 71×54 zent. Matšā 20 kap.

II. **Eiropas kara farte.** 55×44 zentim. Matšā 10 kap.

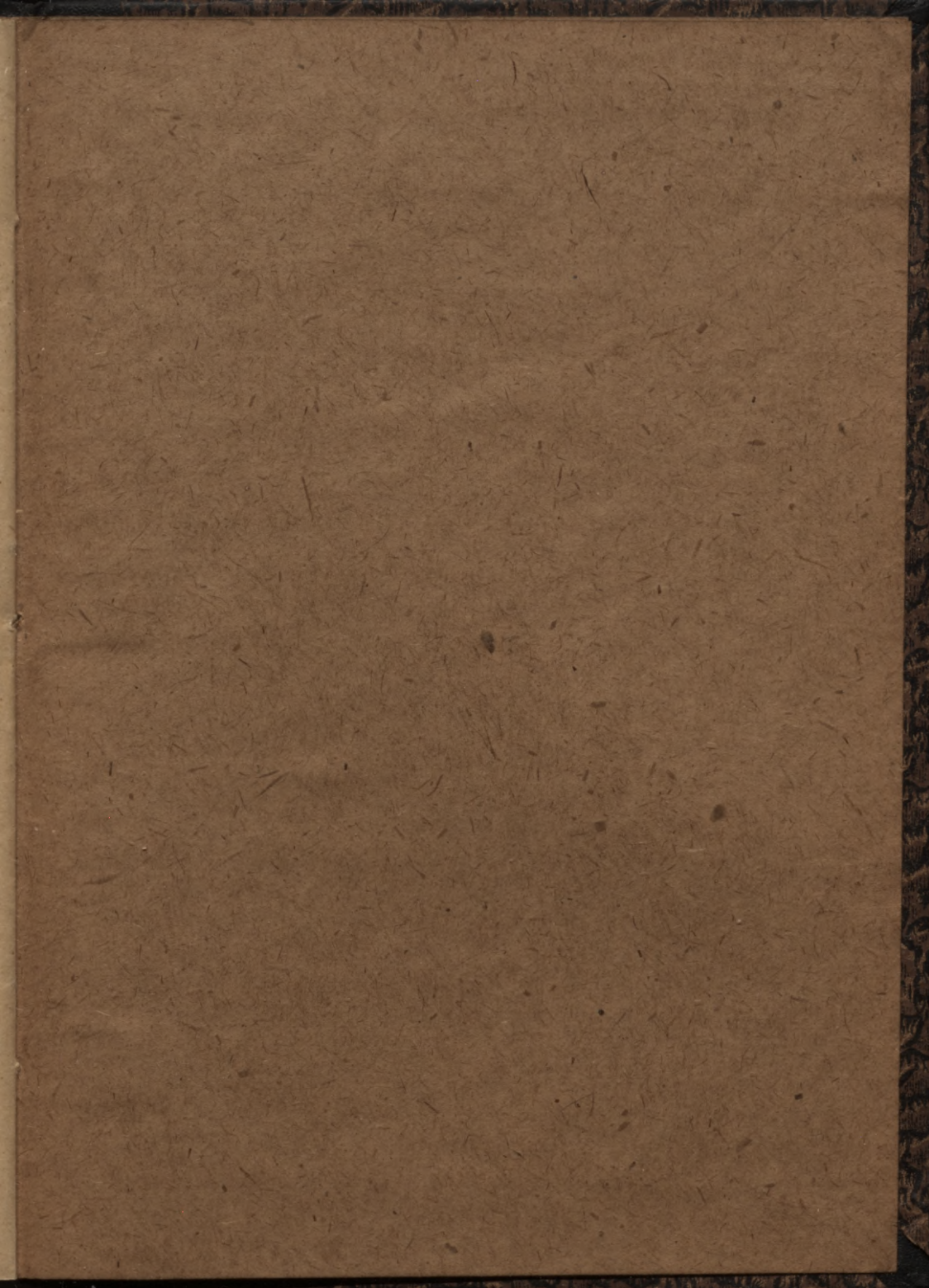
Kara paškartes. 4 parangi. (Kraščainās uj maščklas papira.)

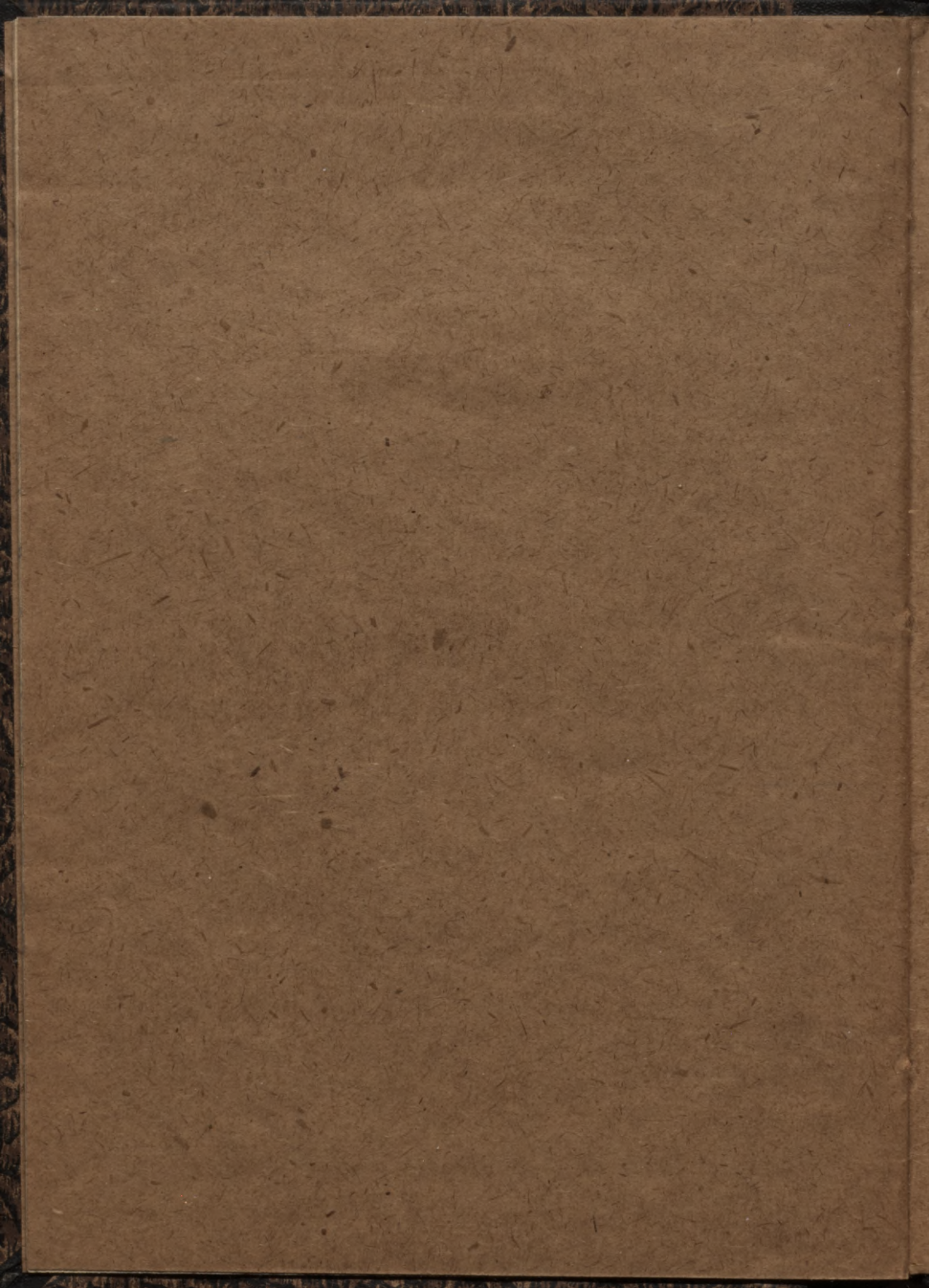
Kreemu skolotajs pašmahzibai. Bežs J. Frimmelš metodes pašahzibš
M. Liberis. Matšā eese ta žetos wahšos 50 kap.

Kur Kains feewu nehma? Matšā 5 kap.

M. Freibergs, Rīgā, Awotn eelā Nr. 25.
Telefons 3750.

Čakmatar un hildar išnaht katru nedēļu jaunš.

30

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309069140